

תפ"ח 41461/05/21 - מדינת ישראל נגד מוחמד דבאש

בית המשפט המחוזי בירושלים

לפני כב' השופט רפי כרמל, סגן נשיא, אב"ד
כב' השופט אריה רומנוב
כב' השופטת מרים ליפשיץ-פריבס

המאשימה	מדינת ישראל
נגד	באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים
הנאשם	מוחמד דבאש
	ע"י ב"כ עוה"ד שי טובים

גזר דין

1. הנאשם, יליד 2001, הודה והורשע בגדר הסדר טיעון בעבירה של רצח לפי סעיף 300(א) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "**החוק**") ובעבירה של חבלה במזיד לפי סעיף 413 לחוק. מדובר באירוע שהתרחש ביום 6/5/21 בתקופת הרמדאן. המנוח נסע במכוניתו ברחוב צר, ומולו הגיע הנאשם שנהג ברכבו. בין השניים התפתח ויכוח באשר לפינוי הדרך. המנוח לא יכול היה לנסוע לאחור שכן היו מאחוריו עוד מכוניות. מאחורי מכונית הנאשם לא היו מכוניות. אנשים ובני משפחה שהיו במקום ניסו להרגיע את הצדדים ובעיקר את הנאשם. בשלב מסוים, הנאשם השתחרר מאחיזת בן משפחה, ניגש לתא המטען של מכוניתו, הוציא משם פטיש, רץ אל רכבו של המנוח, הכה בעוצמה בשמשת הרכב האחורית, בשמשה הקדמית ובמכסה המנוע, ולאחר מכן התקרב אל המנוח הניף את הפטיש והלם במנוח בכוונה לגרום לו לחבלה חמורה. כתוצאה מהמעשים נגרם למנוח שבר דחוס בגולגולת ולאחר כחצי שעה נפטר המנוח.

2. הצדדים הגיעו להסדר טיעון במסגרתו הוסכם כי הנאשם יודה ויורשע בכתב האישום המתוקן, המאשימה תעתור למתחם בטווח שבין 15 ל-19 שנות מאסר ותבקש להטיל על הנאשם 17 שנות מאסר. הוסכם כי ההגנה תהא חופשית בטיעוניה. כן הוסכם, כי לצורך הטיעונים לעונש בעניין נסיבות ביצוע העבירה יכריע בית המשפט בשאלה האם נמצאה סכין בזירת האירוע בסמוך למקום בו התמוטט ונפל המנוח, על סמך עדויות שנשמעו. הצדדים הגישו סיכומים בשאלה זו ובהחלטה שניתנה על ידנו ביום 8.1.23 קבענו כי לא הוכח כי הייתה סכין בזירת האירוע.

טענות הצדדים לעונש

טענות המאשימה

עמוד 1

3. המאשימה טוענת כי הנאשם הורשע בהמתה באדישות ובחבלה במזיד ברכב, באופן המתואר בכתב האישום המתוקן, וכפי שניתן לראות בסרטון שתיעד את האירוע. נוכח סכסוך באשר לשימוש בדרך, ואף שהיו ניסיונות להרגיע את הנאשם, הנאשם הוציא ממכוניתו פטיש, ניפץ את שמשות רכבו של המנוח והנחית מכה על מצחו של המנוח שגרמה למותו. המאשימה טוענת, כי נפגע ערך עליון של קדושת החיים ושלמות הגוף, וחיי המנוח נגדעו ומשפחתו איבדה את היקר לה. אמנם לא הוגש תסקיר נפגעי עבירה, אך העידו קרובי משפחה של המנוח ומעדותם עולה שהמנוח ציפה ללידת ילדו. המאשימה הפנתה לפסיקה באשר לעבירת הרצח באדישות. נטען, כי במספר פסקי דין שניתנו לאחרונה הייתה החמרה בענישה (באה הפנייה לאותן החלטות). לטענת המאשימה, הענישה אמורה להלום את חומרת המעשה ותוצאותיה בקיפוח חיי אדם. לכן בקשה המאשימה כי ייקבע מתחם שבין 15-19 שנות מאסר, בהתחשב גם בנסיבות ביצוע העבירה וחלקו של הנאשם באירוע. לדברי המאשימה, ניתן היה לפתור הסיטואציה שנוצרה בכביש ללא אלימות כלל, והנאשם במעשהו גדע באחת את חייו של המנוח, אדם צעיר שעמד להיות אב.

הנאשם אמנם הודה במעשה (הגם שהדבר נעשה לאחר שהחלה שמיעת הראיות) אך יש לו הרשעה ממין העניין בעבירת אלימות (באירוע של חבטה בלום ברזל באחר). לפיכך יש לדעת המאשימה למקם את הנאשם באמצע המתחם ולגזור עליו 17 שנות מאסר. בנוסף יש להפעיל את המאסר המותנה במצטבר. כמו כן יש להטיל פיצוי מקסימלי ומאסר מותנה.

טענות ההגנה

4. מטעם ההגנה העידו אביו של הנאשם **עימאד סעד דבאש** ואימו **אבתסאם דבאש**. אביו של הנאשם אמר כי מאז 2017 סובל הנאשם ממחלת נפש קשה ומטופל על ידי פסיכיאטר ופסיכולוג והוא מקבל טיפול תרופתי. באשר לאירוע אמר האב, כי בעקבותיו סולקה משפחתו מהבית פעמיים (המשפחה חזרה לביתה לפני חודשיים) ושולם סך של 180,000 דנר (תשע מאות אלף ₪) במסגרת סולחה (צורפו מסמכי העטווה). להורי הנאשם 7 ילדים, מתוכם חמישה מתחת לגיל 18. המצב הכלכלי של המשפחה כיום קשה. האב העיד כי בעטווה נאמר לו שהם חייבים לעזוב את הכפר ולשלם את הפיצוי, וכאשר המשפחה חזרה בפעם הראשונה לבית, הוצתו שלושה רכבים. כיום ומזה חודשיים כאמור הם מתגוררים שוב בביתם וחרדים לשלומם.

אמו של הנאשם אמרה בעדותה כי להם חמישה בנים ושתי בנות, מגיל 24 ועד גיל 7. הנאשם מטופל אצל פסיכולוג מאז 2017. האם לקחה אותו לרופא פרטי מכיוון שהוא התבייש ללכת לרופא קופת חולים. הנאשם קיבל מרשם לתרופות (שהוזכרו בשמותיהם) והוא היה מטופל עד לאירוע. לפני המקרה הנאשם סירב ליטול את אחת התרופות במשך ארבעה ימים חרף מאמציה ותחבולותיה לגרום לו ליטול את התרופה. לדברי האם, כאשר הנאשם אינו לוקח תרופה, אפילו יום אחד, מופיעים התסמינים של המחלה.

5. **הסנגור**, הוסיף כי מצבו של הנאשם אינו פשוט: הנאשם טופל בעבר בטיפולים פסיכיאטריים וסובל מבעיות נפשיות אמיתיות. לעניין זה הוגש דו"ח רפואי מד"ר מחמוד עבד אללה סיחווייל (ניירולוג-פסיכיאטרי) לפיו הוא טיפל בנאשם בשנים 2017 עד 2018 וכי הנאשם סובל מהפרעה דלזיונלית וקיבל רייספרדל. כן הוגש דו"ח פסיכיאטרי מד"ר איאד חלאק (פרופ' לפסיכולוגיה באוניברסיטת אלקודס) בנוגע למצבו של הנאשם, בעיקר נוכח שני אירועי אלימות

אותם עבר (צורפו מסמכים רפואיים בנדון). מהמסמכים ניתן ללמוד כי אכן לנאשם בעיה נפשית מסוימת בגינה היה מטופל בשנים האחרונות. אותה הפרעה לא נטען כי הכניסה אותו תחת פטור מאחריות פלילית.

לעניין הרפורמה בדיני המתה נאמר כי קיים מגוון של עבירות בעבירת ההמתה. אכן, עקרון קדושת החיים הוא מקודש, אך יש להביט על קשת המקרים באופן רחב יותר. הסנגור ציין כי בתי המשפט עסקו במקרים מורכבים, בהם בית המשפט מקבל ומכיל את מגוון המעשים שאדם יכול לגרום להם וכיצד יש להגיב לאותם מקרים. המקרים אליהם הפנתה המאשימה, כך נטען, אינם דומים בנסיבותיהם לענייננו, אלא חמורים יותר.

עוד נטען, כי במקרה שלנו יש להביט על המעשה כמעשה שלא נועד להמית אדם. האקט הראשון היה פגיעה ברכב, המעשה היה רגעי לחלוטין, היו רגליים לטענה שהנאשם סבר שהייתה סכין בזירה. אמנם חלקו של הנאשם הוא הדומיננטי, אבל גם למנוח היה חלק באירוע אף שאין להטיל עליו אשמה. לכן, מתחם הענישה לטענת ההגנה הוא 56 חודשים עד 13 שנים (כפי המקרים אליהם הפנה הסנגור). נטען, שאין תצהיר נפגעי עבירה, ובאירוע הייתה קבוצה גדולה של בני משפחת הקורבן אל מול הנאשם, ולאחר החבטה במנוח, היו בני משפחת המנוח במקום שנזעקו לעזרתו.

לעניין המיקום במתחם: נטען כי לנוכח הרשעה קודמת אחת בלבד, לאור הודאתו וגילו הצעיר של הנאשם, יש למקמו בחלק האמצעי של השליש התחתון.

6. **הנאשם** פנה לבית המשפט ואמר שהוא מצטער על מה שקרה. לדבריו, הוא לא התכוון להכות, הדבר היה בטעות, כל רצונו היה לפגוע במכוניתו של המנוח שתקף אותו בסכין, וכשראה שהמנוח עם הסכין, רצה רק להרחיק אותו ולברוח, ולא התכוון להכות בו עם הפטיש. לדבריו, הוא מקבל בכלא תרופות (אותן פירט).

בעניינו של הנאשם התקבל תסקיר שירות מבחן. התסקיר מפרט את נסיבות חייו של הנאשם, שהנו הבן השני במשפחה בה הורים ושבעה ילדים. מצבה של המשפחה בכי רע עקב חוסר תפקוד של האב והמשפחה במצב סוציאקונומי נמוך. נוכח מצבה של המשפחה הנאשם סיע בפרנסתה. בתסקיר מתוארים שלושה אירועים טראומטיים קשים אותם חווה הנאשם, שגרמו לו לפחדים ולתופעות לוואי. בגיל 17 אובחן הנאשם כסובל ממחשבות שווא והתנהגות כפייתית. הנאשם טופל ומטופל תרופתית והיה בטיפול מאז מרץ 2017 ועד נובמבר 2018. בתסקיר צוין כי הנאשם מתקשה לקחת אחריות אך מביע חרטה עמוקה ומבטא רצון להשתקם. שירות המבחן המליץ על מאסר מוחשי ועל מתן טיפול.

דין

7. על עבירת המתה באדישות בפגיעתה בערך חיי אדם נאמר בפסק דינו של כב' השופט אלרון בע"פ 5806/22 מדינת ישראל נ' מוחמד גריפאת (20.11.2022): "... עבור האדיש, היעדר העדפה לגבי התרחשות התוצאה מבטאת בחירה מלאה מצדו לפגיעה אפשרית בערך המוגן. משכך, היחס השלילי והמזלזל של האדיש כלפי ערך חיי אדם - והאשמה הנודעת למעשיו בגין יחס זה, קרובים יותר למתכוון המייחל להגשמת התוצאה ופועל

להוציאה לפועל, מאשר לקל הדעת המקווה שזו לא תתרחש (ראו בהרחבה: מרדכי קרמניצר וחאלד גנאים הרפורמה בעבירות ההמתה (2019) לאור עקרונות היסוד של המשפט ומחקר היסטורי והשוואתי 281-262 (2020)) "... מכלל האמור, עולה כי בעיני המחוקק המתה הנעשית ביסוד נפשי של אדישות משקפת יחס שלילי וזלזול ניכר כלפי חיי אדם (ע"פ 1464/21 קפוסטין נ' מדינת ישראל, פסקה 45 [פורסם בנבו] (11.9.2022) (להלן: "עניין קפוסטין"), וכי הרפורמה בעבירות ההמתה מבטאת החמרה-מהותית, ערכית ועונשית בענישה במקרה של רצח באדישות" (פסקות 15-16).

מעשה המתה ביסוד הנפשי של אדישות, חוסה תחת עבירת הרצח "הבסיסית" (סעיף 300(א) לחוק) ורק עבירת הרצח בנסיבות מחמירות (סעיף 301 לחוק) חמורה ממנו. "בכך, המחוקק ביקש לבטא את החומרה הרבה שייחס למעשה ההמתה ביסוד נפשי של אדישות ולמידת האשם של מבצעו באמצעות "תיוגו כ'רוצח' על כל המשתמע מכך ו-אות הקין' שיישא בעקבות מעשיו" (ע"פ 2654/22 מדינת ישראל נ' דישלבסקי, פסקה 10 [פורסם בנבו] (6.12.2022))" (עפ 2649/21 יצחק סילברה נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (19.2.2023)).

במקרה דנן, מידת הפגיעה בערכים המוגנים הנה גבוהה והובילה לקטילת חיי אדם. המעשים בהם הורשע הנאשם, בוצעו על רקע סכסוך מיותר בכביש. לא ניתן לקבל ואין להשלים עם מצב בו בעקבות סכסוך אווילי, שולי וחסר חשיבות אותו ניתן לפתור בן רגע ובאופן רגוע, בהידברות בין נהגים יקום איש על רעהו להורגו, ככה סתם תוך התנהגות בוטה וברוטאלית. בעניין זה חמורות הנסיבות בהן לא היה בידי המנוח לפנות את הדרך הצרה למעבר של הנאשם. כך, שעה שהיה טור מכוניות מאחורי רכבו של המנוח. בשונה מהמנוח, הנאשם יכול היה לנסוע עם רכבו לאחור ובתוך שניות התסבוכת, במבוי הסתום שנוצר בכביש, הייתה באה על פתרונה. חלף זאת, חמתו של הנאשם בערה בו באופן שעובר להנחתת המהלומה הקטלנית במנוח, בני משפחה נאלצו לאחוז בו וניסו לרסן את התנהגותו, אולם ללא הועיל. הוא השתחרר מאחיזתם, חזר למכוניתו, הוציא פטיש והפתיע את המנוח בהגיעו לעבר רכבו שם ניפץ את שמשות מכונית המנוח, חבל במכסה המנוע ולא הסתפק בכך, אלא, וכפי שניתן היה לראות בסרטון, ניגש הנאשם אל המנוח והלם במצחו חבטה אחת עזה כמוות. נסיבות קיצוניות אלו של האירוע בקטילת אדם בשל עניין שאינו עניין והאלימות הפושה בכבישים, בקלות בלתי נסבלת של קיפוח חיי אדם צריכה לקבל ביטוי ברמת הענישה.

8. בקביעת מתחם העונש ההולם הבאנו בחשבון את הערכים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם, כמו גם את מדיניות הענישה הנהוגה. **בעניין קפוסטין**, שם עסקין בהמתה באדישות בתקיפה של בן את אמו במכות חוזרות ונשנות. בית המשפט המחוזי קבע מתחם הנע בין 15 ל-22 שנה ובערעור המתחם שונה והועמד על בין 18 ל-22 שנות מאסר. בע"פ 2654/22 **מדינת ישראל נ' סרגי דישלבסקי** (6.12.2022) אליו הפנתה המאשימה החמיר בית המשפט העליון את המתחם בעניינו של המשיב שהורשע בהמתה באדישות, מ-18 ל-22 שנות מאסר. שם עסקין באירוע מתמשך כלפי דר רחוב שנותר שרוע על הרצפה ללא כל סיוע, שלא כבעניינו. ת"פ (מחוזי חיפה) 2058-09-17 **מדינת ישראל נ' עודה אבו שנדי ו- 8 אח'** (6.10.2019) הורשע הנאשם, צעיר נעדר עבר פלילי, בהריגה ובגרימת חבלה בכוונה מחמירה בגין ירי למתחם מגורים שגרם למות אישה ופציעת בנה תוך שימוש בנשק. נקבע מתחם הנע בין 14 ל-20 שנות מאסר, ועונשו הועמד על 14.5 שנות מאסר. ע"פ 3216/01 **צאלח שאכר נ' מדינת ישראל** (18.2.2002) הורשע המערער במסגרת הסדר טיעון בעבירה של הריגה, בנעיצה של סכין בחזה של המנוח. טווח הענישה שעליו הוסכם במסגרת הסדר טיעון היה 15-20 שנה ונדחה ערעור על חומרת עונש של 20 שנה ונקבע כי העונש בטווח עליו הוסכם בהסדר הטיעון

ובהתחשב בנסיבות האירוע המצוי בדרגה קרובה לרצח.

לאחר ששקלנו את הדברים בנסיבות האירוע ולנוכח מעשיו של הנאשם, בהתחשב בין היתר במתחם שנקבע בהסדר הטיעון כי המאשימה תעתור לו בטווח שבין 15-19 שנה, אנו קובעים כי מתחם העונש נמצא בטווח שבין 14 לבין 18 שנות מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.

9. באשר לעונש הראוי לנאשם, הנאשם הינו יליד 2001 ובעברו הרשעה אחת בעבירת אלימות. יש לזקוף לזכותו את הודאתו וכן, במידת מסוימת, את מצבו הנפשי.

10. לנוכח האמור, אנו גוזרים על הנאשם כלהלן:

א. מאסר בפועל לתקופה של 15 שנים. תחילת מאסרו מיום מעצרו.

ב. מאסר מותנה לתקופת 8 חודשים והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור עבירת פשע בתוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר.

ג. אנו מפעילים את עונש המאסר על תנאי לתקופה של 3 חודשים שהוטל על הנאשם בת"פ 4857-01-20 של בית המשפט השלום בירושלים בחופף לעונש שהוטל עליו בתיק הנוכחי, כך שסך הכול יהיה על הנאשם לרצות 15 שנות מאסר.

זכות ערעור לבית משפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ז' אדר תשפ"ג, 28 פברואר 2023, במעמד ב"כ המאשימה, ב"כ הנאשם והנאשם בעצמו.

מרים ליפשיץ פריבס, שופטת

אריה רומנוב, שופט

השופט רפי כרמל, אב"ד, סגן נשיא